

— ELS
Pastorats
DE ✨ LA
Martina

DOSSIER PEDAGÒGIC

INTRODUCCIÓ

Aquest dossier és una guia didàctica per a mestres. Una eina per ajudar a aprofundir en l'espectacle "**Els Pastorets de la Martina**", de la Companyia DARA, oferint diferents continguts didàctics i proposant activitats d'ensenyament-aprenentatge dins l'aula, tant abans com després de veure l'espectacle.

UN CENTENARI RENOVAT!

Els Pastorets és l'obra catalana de la qual s'han fet més representacions. Han acompanyat el Nadal de generacions de catalans a través de guerres, dictadures, crisis socials i econòmiques. Han emocionat, fet riure i plorar els públics d'arreu, des dels principals teatres de Barcelona fins a les més humils sales parroquials, ateneus, clubs socials o casals populars. Impregnant la memòria i l'imaginari col·lectiu de tota una societat, contribuint a vertebrar-la en moments crítics de la seva història, alimentant la seva afició al teatre, la cultura i l'educació.

"Els Pastorets de la Martina" és un Conte de Nadal amb remotes aclucades d'ull al text de Folch i Torres, per contribuir a festejar el centenari del seu text. Més que una commemoració, però, creiem que es tracta de celebrar una tradició essencialment Popular, que des del segle XVIII està fortament arrelada al teixit associatiu català i, alhora, ha estat una eina històrica d'educació i cohesió social.

"Els Pastorets de la Martina" parteixen de l'actualitat, mostrant-nos com està vivint la Martina aquest Nadal i acompanyant-la al gran viatge que l'espera, una aventura trepidant que la durà, no només a salvar el Nadal del 2016, sinó també a entendre què és, quins són els valors que fomenta i d'on surt aquesta tradició.

"una aventura trepidant que la durà, no només a salvar el Nadal del 2016, sinó també a entendre què és, quins són els valors que fomenta i d'on surt aquesta tradició"

Aquesta versió té tots els ingredients del millor Teatre: moments còmics, molta acció, música, cançons i algun moment dramàtic. La posada en escena és

totalment renovadora, amb la base d'un text fresc de teatre contemporani i la màgia d'unes cançons d'autèntic musical.

El text, divertit i reflexiu però directe i quotidià, vol fomentar la bona conducta, l'ajuda entre les persones i la importància del Nadal com a espai per a compartir i fomentar la il·lusió de ser cada dia millors persones. Durant el viatge dels protagonistes es fa significatiu per als nens i nenes valors com l'amistat, l'empatia, el respecte, l'esforç, les ganes de donar i rebre, el fet de compartir i la importància

"El text, divertit i reflexiu però directe i quotidià, vol fomentar la bona conducta, l'ajuda entre les persones i la importància del Nadal"

de celebrar el Nadal per a recordar-los. Aquests aprenentatges es van assolint a mesura que la Martina i el pastor que l'acompanya van solucionant cadascun dels entrebancs que s'aniran trobant durant el camí cap a Betlem. El Dimoni llançarà els seus encanteris malèfics en forma de divertides cançons per enganyar als dos protagonistes i, aquests (ajudats en algun moment pels espectadors), hauran d'evitar lestemptacions dels poders màlèfics. La Martina prendrà consciència que el Dimoni és aquella veueta negativa que de tant en tant escolta dins del seu cap. Qui no l'ha sentit alguna vegada?

Els Pastorets és, per tot el que fomenta, una de les tradicions nadalenques més arrelades al nostre país i un dels exponents més genuïns de la cultura popular. Unes representacions que, amb els anys, han trascendit l'àmbit religiós per esdevenir educació i identitat del poble on es representen. A més, és clar, d'una escola de teatre on han debutat molts dels actors i actrius de Catalunya. A Companyia DARA posem el nostre segell en aquests nous Pastorets, per seguir transmetent els valors del text original i per difondre l'art del Teatre a les noves generacions.

SINOPSI

Nadal del 2016. Ens trobem a l'habitació de la Martina, que no vol celebrar el Nadal. Satanàs, el dimoni, descobreix un portal secret i fa un viatge a l'any 0 per acabar amb el Nadal i poder tornar a escampar els seus poders malèfics. La Martina, sense voler-ho, es veu abocada en el mateix viatge al passat on coneixerà un nou amic pastor i junts plantaran cara als malvats plans del dimoni.

ELS ESPAIS

Pel que fa a l'espai i elements escènics, l'obra transcorre en una casa d'avui dia, passant l'acció central en diferents espais d'un bosc i tornant a acabar a la casa.

L'obra es divideix en dos mons, el món real, de la Martina, i el món on transcorre el gruix principal de l'obra.

Pel que fa al món de la Martina és actual, potser una mica gris, tacat per la pèrdua del Rovelló (el gos de la Martina). En l'habitació es reconeix la infància de la Martina. Un lloc a recer, però que ha perdut una mica de llum. Al final de l'obra, quan tornem a aquest espai, haurà guanyat

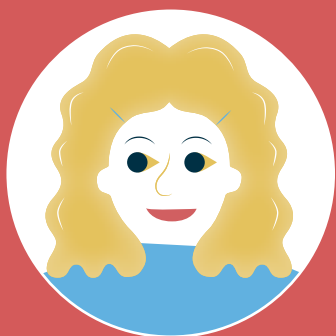
vitalitat, s'il·luminarà, emulant les llums de Nadal, però sobretot l'alegria que ens brolla dels cors quan ens il·lusionem per celebrar el Nadal i compartir amb la família.

Pel que fa al món del viatge, el món de l'any 0, sempre és exterior, on s'identifiquen els boscos i la neu. És un lloc que evoca espai i aventures.

L'imaginari d'escenari ve dels germans Salvador, així que inevitablement els boscos dels nostres pastorets tenen estètica de conte... però renovat. Volem retrobar la sensació de novetat que van tenir els nens de fa 100 anys quan es van estrenar per primera vegada.

ELS PERSONATGES PRINCIPALS

MARTINA

La nostra protagonista. És l'equivalent del Rabadà modern. Estètica de Rabadà, però amb vestuari modern. Ens fa empatitzar, ja que fem el viatge amb ella. És alegre i valenta.

EL PASTOR

De tota la vida, un pastor que ens denota normalitat, quotidianitat, sense cap caràcter marcat. Aparenta l'edat més o menys de la Martina, ja que es faran amics.

SATANÀS

Amb banyes i cua, un dimoni d'estar per casa, matusser i sense sort. Cau simpàtic però queda clar que és el dolent. Volem que ens faci una miqueta de por, però ens en volem riure d'ell.

ELS PERSONATGES SECUNDARIS

NARRADOR

Un narrador que projecta que passarà una cosa gran. És un personatge màgic.

SANT MIQUEL

Blanc, refulgent, amb ales i espasa, un guerrer que va a la línia de Satanàs.

GERMÀ

El germà de la Martina.

OBJECTES IMPRESCINDIBLES

EL LLIT

El lloc on dorm la Martina, adequat a l'habitació plantejada abans. Aquest element fa la doble funció de llit i de portal màgic.

EL POLSIM MÀGIC

Són uns salers diferenciats que porta Satanàs que contenen encanteris i coses malèfiques. Permeten al dimoni extreure'n els poders i identificar el "malefici" al qual estan associats.

L'ESPECTACLE

SONORITAT

També hi ha cançons que acompanyen moments importants del text i efectes sonors que matitzen moments essencials de l'obra. Cada personatge està acompanyat per instruments diferents quan canta, que ajuden a reforçar la seva personalitat. Cada cançó de "Poder Infernal" està composta usant un gènere musical diferent, per ajudar a expressar l'essència del pecat a què s'està fent referència.

Abans de l'espectacle el públic gaudirà, mentre s'asseu, de les nades de tota la vida versionades especialment per a l'espectacle. Així, usant la mateixa sonoritat que els infants trobaran a l'espectacle, començarem a introduir-los, a poc a poc, dins del món del nostre conte de Nadal.

Cançons alegres i molt actuades. Les cançons formen part de l'estat emocional dels personatges.

LA PROPOSTA PEDAGÒGICA

Per col·laborar amb la tasca educativa que feu des del vostre centre, suggerim una sèrie d'activitats que poden ajudar a ampliar l'experiència teatral a l'escola. Així, esperem que des del Teatre puguem posar en comú una emoció compartida amb l'Escola com és ajudar a fer créixer a les "petites" persones.

activitats per a_

CICLE INFANTIL I CICLE INICIAL

◀◀ Abans d'anar al teatre

1

Què és el Nadal?

Escoltem les Nades de l'espectacle a la classe i a partir de les cançons parlem del Nadal.

2

Els Personatges del Nadal

Montem un pessebre entre tots a l'aula i expliquem els personatges més rellevants.

3

L'Estrella de cua Llarga

L'estrella que marca el camí. Cadascú dibuixa la seva estrella i parlem d'allò que ens agrada i ens emociona de la nostra vida.

4

Cantem!

Escoltem una cançó de l'Espectacle i la cantem a classe en grups. Uns canten i els altres escolten.

5

Parlem de valors!

Una obra de Teatre o una cançó és un regal que ens fan. Quina és l'actitud que hem de tenir per rebre aquest regal? Parlem del respecte, del silenci i de l'agraïment.

▶▶ Després d'anar al teatre

1

Treballem les emocions.

Ràbia, Enveja, Tristesa, Por, Alegria, Amor, Preocupació, Vergonya, Antipatia, Humor, Afecte, Tendresa, Simpatia, Sorpresa, Esperança, Felicitat, Compassió... Relacionem les emocions amb els personatges de l'obra:

Satanàs:

Martina:

Pastor:

2

Quin ha estat el nostre personatge preferit de l'espectacle?

Dibuixem el nostre personatge preferit de l'Espectacle i compartim amb el grup què és el que ens agrada més del Nadal.

3

Fem un concert!

Aprofitem el Concert de Nadal de l'Escola per incorporar una cançó de l'espectacle i motivar als infants en la doble vertent de fer d'actors i de públic. Ens n'adonem que no hi ha actor sense públic, ni públic sense actors.

activitats per a_

CICLE MITJÀ

◀◀ Abans d'anar al teatre

1

Què és el Nadal?

Parlem de la tradició, costums, creences i experiències personals.

2

Els Personatges del Nadal

Parlem a classe dels principals personatges del pessebre: Jesús, Josep, Maria, els Pastors, l'Àngel, el Dimoni, els Reis, el Caganer. Dibueixem un pessebre personal. El nostre pessebre!

3

L'Estrella de cua llarga

L'estrella marca el camí. Cadascú té el seu. Cadascú té la seva estrella. Dibueixem una estrella de cua llarga personalitzada que ens guïï cap als nostres somnis.

4

Cantem!

Escolta la cançó 'Celebrem el Nadal' de l'Espectacle i cantem-la a classe.

5

Com ho celebrem a casa?

Breu escrit de com celebrem el Nadal a casa.

▶▶ Després d'anar al teatre

1

La ira i l'enveja

Escoltem la cançó de "La ira i l'enveja" de l'espectacle i:

1) **Expressem verbalment, plàsticament, corporalment o per escrit situacions que ens fan sentir: dolor, bloqueig, no poder pensar, no saber què fer, ràbia...**

2) **Expressem verbalment, plàsticament, corporalment o per escrit situacions que ens fan sentir: alegria, felicitat...**

2

Tots som tots

Què tinc de Dimoni, de Pastoret o de Martina? Parlem-ne a classe, representem-ho o escrivim-ho.

1) **Què puc canviar del meu dimoni?**

2) **Què puc potenciar del meu pastoret?**

3

Les cançons de l'espectacle

Veus diferències entre elles? Què creus que canvia (estil, instruments, veus...)? Quines emocions et desperten?

4

Cançons amb estil

Quina és la teva cançó preferida? Per què? Què et fa sentir? Presenta-la als companys (Grup, Estil, Any, Temàtica, Instruments... i per què t'agrada?). Ara escoltem-la a classe.

1) **Fem propostes de text, triem un estil i entre tots creem la cançó de la nostra classe. La compartim amb tota l'Escola?**

activitats per a_

CICLE SUPERIOR

Quan es parla de teatre per a infants "Els Pastorets" és l'obra per antonomàsia. Aquesta obra, en totes les seves diferents versions està perfectament arrelada a casa nostra. És una peça de Teatre Popular que té una dimensió de catequesi i de cultura popular tradicional. Al costat del teatre escrit i pensat per als infants hi ha el Teatre fet pels mateixos infants. Així, les representacions teatrals tenen un valor pedagògic per a afavorir el gust artístic, el desenvolupament de la pròpia personalitat, la sociabilització, etc.

La Companyia DARA pensem que Els Pastorets és un espectacle modern. "Si no fossin moderns i estiguessin bé, com podem explicar que any rere any ocupin els escenaris d'arreu del país i mobilitzin centenars de participants i milers d'espectadors?" Partint d'aquesta premissa, us animem a renovar-los a la vostra manera, tal i com hem fet nosaltres. Volem que els infants puguin gaudir d'uns Pastorets diferents, actuals i espectaculars, fets a mida. Volem fomentar els valors d'aquest

espectacle a les escoles, que són els veritables cors de cada barri. Per aquest motiu, la nostra proposta pedagògica és animar-vos per a representar els vostres propis Pastorets dins l'aula o l'Escola.

El teatre abraça un munt de disciplines: música, dansa, treballs manuals, literatura... i té com a objecte desenvolupar plenament les personalitats dels infants tot fomentant la integració i la cohesió. "Posar en escena uns Pastorets és un projecte comú d'un poble, una entitat o un grup que s'uneix temporalment amb aquest objectiu. Aquesta tasca comuna dóna sentit i personalitat al muntatge esdevenint un senyal d'identitat per tot el col·lectiu que els representa. Per això identifiquem en termes col·loquials els diversos Pastorets amb el nom del poble o ciutat on s'escenifiquen" expliquen els integrants de la Coordinadora de Pastorets de Catalunya.

I ara, la gran pregunta, voleu crear els vostres?

◀◀ Abans d'anar al teatre

ENS FEM PREGUNTES

Què és el Nadal?

Parlem de la tradició, costums, creences i experiències personals. Quins valors creieu que fomenta el Nadal?

Els Pastorets

Quan comencen? Heu vist els Pastorets alguna vegada? On? De què tracten? Us van agradar?

Folch i Torres

Qui era Folch i Torres? Quins dramaturgs són els més importants? Quin estil ténen els Pastorets de Folch i Torres?

La música

Què és una Nadala? Quina és la vostra Preferida? (Aprofiteu i escolteu 'Celebrem el Nadal' de l'Espectacle).

▶▶ Després d'anar al teatre

ENS FEM PREGUNTES

1) Quins "poders" llançava el Dimoni a la Martina? Què són aquests "poders"? Com ha solucionat la Martina cada engany del Dimoni?

2) Quins Valors has apreciat en la Martina?

3) Si el Dimoni fos una veu que diu dolanteries, l'has sentit alguna vegada dins teu? Quan?

4) Valors com l'amistat, l'empatia, el respecte, l'esforç, les ganes de donar i rebre, compartir... posa exemples de quan els has pogut viure.

5) Hi ha alguna situació de l'espectacle que hagi viscut en la teva vida? Escriu-la a mode de guió i representa-la a classe amb algun company/a.

6) Cerqueu un text dels Pastorets i feu-ne la vostra versió a classe.

DARA TEATRE 2016

Més informació a
darateatre.com
dara.informacio@gmail.com

**Si esteu interessats en realitzar
un taller de teatre contacteu a
dara.formacio@gmail.com**